

Beleška sa koordinativnog sastanka Tempus projekata

Beograd, Palata „Srbija“, 05. februar 2014. godine

Sastanku su prisustvovali predstavnici insitucija iz Srbije koji učestvuju u tekućim Tempus projektima generacija 2010, 2011 i 2012. Prisutne su pozdravili gđa *Jelena Cimbaljević* ispred Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i gđa *Marije Filipović-Ožegović* ispred Fondacije Tempus.

U prvom delu skupa Marija Filipović-Ožegović predstavila je napredak tekućih Tempus projekata u Srbiji iz navedenih generacija (**«mapiranje projekata»**), prema kriterijumima koji se koriste prilikom monitoring poseta projektima, a koji su: efikasnost, ažurnost u dostavljanju podataka o projektnim timovima, struktura projektnog veb-sajta, saradnja sa krajnjim korisnicima, aktivnosti vezane za širenje informacija o projektu, kupovina opreme i održivost projekata. Važno je takođe istaći da je mapiranje bilo vezano za presek stanja u trenutku održavanja prezentacije.

Opšti utisak je da su indikatori napretka za pozitivnu ocenu u projektima bolji u odnosu na prethodni put kada je Tempus kancelarija pripremala ovakav pregled projekata. Ipak, izazovi ostaju održivost rezultata projekta i širenje informacija o projektu u neposrednoj okolini učenika projekta (među kolegama sa katedre, fakulteta, departmana). Dakle, pored promovisanja projekata na međunarodnim skupovima, vredi se ponovo osvrnuti na ovu dimenziju.

Istaknuta je i potreba da se oprema koja je nabavljena od sredstava projekata što pre stavi u funkciju, odnosno koristi za svoju primarnu namenu planiranu projektom. Primećeno je da je kod jednog broja projekata nabavka opreme kasnila zbog duge tenderske procedure ili zbog nedovoljnog broja prikupljenih ponuda.

U drugom delu skupa predstavljeno je iskustvo dva Tempus projekata sa pripremom završnih finansijskih izveštaja.

Prof. Jelena Parojčić sa Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, koordinator projekta PQPPHarm 158897-2009 – Postgraduate Qualification in Pharmacy: The Way Forward predstavila je svoje iskustvo i način komunikacije sa EACEA tokom ocenjivanja i usvajanja završnog finansijskog izveštaja. Ona je ukazala na neke od pojedinosti u vezi sa završetkom projektnih aktivnosti, predajom završnog izveštaja, zahtevom iz EACEA za slanje dodatne dokumentacije, postupkom slanja dodatne dokumentacije, EACEA izveštajem o proceni završnog izveštaja i postupkom prijema trećeg dela granta. Najčešće vrste grešaka koje su se u ovom primeru pojavile bile su štamparske greške, greške u računanju i nedostajući *boarding pass*-ovi. Blagovremena priprema i kontrola prateće dokumentacije se ističe kao najznačajnija preporuka.

Učesnici sastanka imali su prilike i da se upoznaju sa iskustvima **Tempus projekta GOMES 158926-2009 Governance and Management Reform in Higher Education in Serbia** u vezi sa pripremom završne dokumentacije za revizore. **Prezentaciju su održali Aleksandar Jović i Ana Ilić.** Prilikom opisa revizorskog postupka kao najznačajnije se izdvaja:

- revizor proverava najveće troškove, dok ostale bira po metodi slučajnog uzorka;
- proverava da li su troškovi ekonomski opravdani, odnosno da li su veći nego što je neophodno;
- proverava sve troškove u okviru direktnih budžetskih linija u skladu sa Tempus pravilima uzimajući u obzir dokumenta: poziv za projekte, projektnu prijavu, ugovor o

finansiranju projekta uz sve prateće anekse, vodič za trošenje dodeljenih sredstava, česta pitanja, odgovarajuću dokumentaciju o sprovođenju postupka o reviziji;

- proverava da li su troškovi stvarno nastali na osnovu obavezne prateće dokumentacije.

Istaknuto je da je revizorski izveštaj - izveštaj o činjeničnom stanju. Preporuka je da se postupak revizije otpočne najkasnije 2 meseca pre podnošenja izveštaja.

Diskusija

Tokom diskusija su se izdvojila sledeća pitanja:

- *Prof. Tatjana Mitrović* sa Univerziteta u Nišu imala je pitanje u vezi sa kašnjenjem akreditacije za master program koji je nastao kroz Tempus projekat MASTS; akreditacija kasni skoro godinu dana; projekat se nalazi u poslednjoj godini sprovođenja i nastavno osoblje iz Niša bi želelo da preusmeri sredstva planirana za završne aktivnosti na studentsku mobilnost - studenata koji nisu upisani na ovaj master. **Odgovor** Fondacije Tempus je bio da ako se akreditacija zaista ne desi u narednih par nedelja (kada je još uvek moguće organizovati upis studenata) da se sredstva preusmere na dodatne mobilnosti nastavnika ili na treninge; nažalost, razmena studenata nije primarni cilj projekta i teško da će EACEA dozvoliti ovakvo preusmeravanje sredstava;
- *Prof. Milun Babić* sa Univerziteta u Kragujevcu, spomenuo je pitanje različitog stava različitih univerziteta u pogledu isplata dnevnica za rad na projektima; osvrnuo se takođe na česta kašnjenja koja postoje u procesuiranju zahteva projektnih učesnika od strane rektorata, spomenuvši da će u programu Horizont 2020 biti moguće projekte prijavljivati i sprovesti sa nivoa fakulteta, jer je Evropska komisija primetila da često postoje problemi u realizaciji naučnih projekata kod univerziteta sa Zapadnog Balkana sa efikasnošću i kvalitetom procedura. **Odgovor** Tempus kancelarije je bio da se ne očekuje da će stav Evropske komisije u pogledu odgovornosti rektorata za Tempus projekte menjati u narednom periodu, te da u tom smislu treba učiniti sve da se rad postojećih službi unapredi. Učesnici projekata u tome mogu pomoći ako daju konkretne predloge, sumiraju utiske o tome šta nije išlo kako valja i daju konstruktivne sugestije šta može da se unapredi;
- *Prof. Gorana Đorić* sa Univerziteta u Nišu, osvnuo se na održivost strukturnih projekata u kojima je obavezno učešće Ministarstva prosvete. Poželjno bi bilo da se unutar Ministarstva, kao kontakt osoba za Tempus projekte delegira neko ko se neće menjati sa nakon izbora; ponekad je za rešavanje nekih pitanja potreban jasan odgovor delegiranog predstavnika Ministarstva, makar i negativan.
- *Ana Savić* sa Visoke škole elektrotehnike i računarstva, želela je da istakne da je projekat u kojem učestvuje ova Visoka škola (RICUM), koji je uzet kao primer projekta koji ima dobar sajt, imao zaista veliki problem tokom 2013. godine u saradnju sa partnerima iz regiona ali da je to uspeo da prevaziđe; u tom smislu svi ostali projekti ne treba da se obeshrabre već da potraže način kako da problem reše;
- *Lidija Radulović* sa Univerziteta u Beogradu, rekla je da se problemi u projektima dešavaju uglavnom zbog toga što šire okruženje projekta ne razume u dovoljnoj meri projekat i olako ga doživljava, ne kao svoju već kao "tuđu brigu". Posebno je to istaknuto kod sistemskih partnera i uprave institucija;
- *Milan Banić* sa Univerziteta u Nišu, imao je pitanje koje se tiče neuspele nabavke opreme u Srbiji zbog prekida distributivnih kanala dobavljača; **odgovor** Tempus kancelarije je bio da koordinator pokuša da opremu nabavi u inostranstvu, u zemljama EU, ali da

svakako prikupi tri ponude koje su obavezne po pravilima programa; za slučaj da tri ponude nije moguće pribaviti, može se pisati EACEA i tražiti izuzeće od pravila; Tempus kancelarija može pružiti pomoć, ako to bude potrebno, u procedurama vezanim za oslobađanje od troškova carine;

- *Jelena Parojčić* sa Univerziteta u Beogradu je rekla da je bilo potrebno neko vreme da procedure na nivou rektorata profunkcionišu, ali da se to na kraju ipak desilo;

Od važnih pitanja pokrivenih diskusijom takođe se izdvajaju:

- *dodatni komentar Fondacije Tempus*: zbog odluke Evropske komisije da ukupni iznosi po pojedinim projektima, stiglo se do toga da projekti treba da imaju veoma zahtevne ciljeve da bi opravdali visinu finansiranja; u takvoj situaciji, neophodna je saradnja sa rektoratom i kontrola sa višeg nivoa, upravo zbog visine granta i velike odgovornosti; stoga treba raditi na tome da se uloge tima i uloga uprave institucije jasno definiše, kao i same procedure, rokovi i ovlaštenja da bi sve bolje funkcionisalo (putem pravilnika, ugovora ili nečeg sličnog);
- *isplata honorara* je moguća na više načina u skladu sa usmenim tumačenjima službenika iz EACEA, ove isplate je moguće vršiti ne samo kroz ugovore o radu već i kroz druge vrste direktnih ugovora između člana konzorcijuma i lica koje je primilo honorar (ugovor o delu, autorskom honoraru...)
- Učesnici projekata su u obavezi da koordinatoru redovno dostavljaju overenu prateću dokumentaciju o troškovima na projektu. Dovoljno je da ta dokumentacija bude overena pečatom institucije i potpisom ovlašćenog lica. Pored navedenog rešenja, moguće je uvesti i projektni pečat.